

Дорогі жінки!

Сердечно вітаємо Вас з святом 8 Березня!

Весна – час кохання, час пробудження нового життя, час прекрасних квітів. І не випадково, що саме цієї пори всі помисли сповнені особливою любов'ю і повагою до Вас, дорогі жінки – матері, дружини, сестри, доньки, колеги, – адже Ви втілюєте у собі чудові весняні якості: сонячну усмішку, непередбачувану весняну грозу, ніжність і свіжість першого листя.

Сердечно дякуємо, що своєю повсякденною працею Ви примножуєте добру славу української землі, що знаходите сили і терпіння долати труднощі, бути берегинями сімейних вогнищ. Саме Вашими зусиллями світ стає добрішим і чистішим.

Тож хай кожен день у Вашому житті і Ваших оселях буде світлим, радісним, щасливим, а рідні та кохані підтримують і надихають! Усі квіти – Вам, ніжні, щирі, кохані!

Засновники, дирекція ПП «Агроєкологія»

Актуально

«БіоФах 2017»: світові перспективи органічної України

З 15 по 18 лютого 2017 року у виставковому центрі міста Нюрнберга (Німеччина) відбулася 28-ма Міжнародна виставка органічних харчових продуктів «БіоФах». Вже вчетверте на ній було представлено Національний павільйон України. І другий рік поспіль учасником цієї виставки є ПП «Агроєкологія».

У виставці «БіоФах 2017» взяли участь 2785 експонентів з 88 країн. На ній побували майже 50 тисяч відвідувачів із 134 країн світу. Про популярність виставки говорить вже те, що з 2006 року кількість її відвідувачів збільшилася вдесятеро.

Україну на найбільшій у світі виставці органічної продукції представляли 17 компаній-експонентів з дванадцяти областей нашої країни. Деякі з них вже добре відомі міжнародним партнерам завдяки участі у виставках та відповідальному веденню бізнесу. Інші тільки починають виходити зі своєю продукцією на міжнародний ринок. Як засвідчує досвід минулих років, участь у виставці «БіоФах» допомагає знайти зарубіжних партнерів. Наприклад, під час минулорічної виставки українські експоненти підписали контрактів на загальну суму 3,5 млн. євро. Загалом же в 2016 році, за даними директора органу сертифікації «Органік Стандарт» Сергія Галашевського, тільки оператори органічного ринку України, яких сертифікує ця компанія, експортували понад 164 тис. т органічної продукції.

Вперше за всі роки участі у «БіоФах» Україна була представлена на високому державному рівні: в офіційних заходах взяла участь заступник Міністра аграрної політики та продовольства України з питань європейської інтеграції Ольга Трофімцева.

– Сектор органічного сільськогосподарства є досить молодим в Україні, але протягом останніх років спостерігається значне зростання цієї галузі, – зазначила Ольга Трофімцева під час відкриття української експозиції. – На моє переконання, кожен сумлінний виробник органічної сільськогосподарської продукції в Україні заслуговує на велику повагу, тому що ставить високу планку щодо ведення бізнесу, якості продукції та організації всіх виробничих процесів. Основним завданням міністерства я бачу створення повноцінної та прозорої законодавчої бази для роботи всіх операторів органічного ринку, напрацювання механізмів, які б допомагали добросовісним виробникам

бути конкурентними, а державі мати ефективні інструменти регулювання та контролю. Загалом, я вважаю, що Україна має всі передумови для того, щоб найближчим часом стати «органічним хабом» Європи і світу.

Серед компаній, які представляли нашу країну на «БіоФах 2017», 15 – це виробники й переробники органічної продукції, які запропонували широкий її асортимент: зернові, олійні і бобові культури, крупні і пластівці, дикорослі й садові ягоди, олію, насіння тощо. Крім того, дві компанії представили свої професійні послуги в органічному секторі: акредитований і визнаний на міжнародному рівні сертифікаційний орган «Органік Стандарт» та професійна органічна логістична компанія «Юнімар Логістик».

Гідно було представлене на найпотужнішій органічній виставці і ПП «Агроєкологія». На виставку ми привезли зразки своєї продукції, представивши весь асортимент, який виробляє рослинницька галузь. Як і торік, могли пересвідчитися у великому інтересі з боку зарубіжних учасників виставки до нашої продукції. Причому, цікавлять їх не лише такі традиційні культури як, скажімо, пшениця чи звичайний ячмінь. Велику популярність мають голозерний ячмінь, соя, нут, льон та олія з нього. Загалом потенційним закордонним покупцям цікаві практично всі зернові й бобові культури. Багато хто хотів би придбати соняшникову олію. Європейці, які мають органічне тваринництво, звертали увагу на органічну соняшникову макуху. Хоча в цих країнах не бракує звичайного соняшнику й продуктів його переробки, в органічному ж секторі цю культуру сіють небагато фермерів. Тому й цікавить європейців українська органічна олія. А органічна макуха для годівлі корів там – узагалі в дефіциті.

Під час виставки ми провели ряд зустрічей. Насамперед, це були зустрічі з нашими партнерами із Швейцарії, Німеччини й Голландії, з якими ми вже працюємо й які купують нашу продукцію. Із ними ми обговорили деталі подальшого співробітництва. Також було багато спілкування з потенційними партнерами із різних країн. Оскільки призначена на експорт частина нашої продукції, виробленої торік, вже продана, їх цікавила можли-

вість купівлі вже майбутнього врожаю. Сподіваюся, що ці нові знайомства переростуть у партнерські відносини.

Багато спілкування було і з українськими колегами – учасниками виставки. Ми ділилися досвідом, планами, обговорювали проблемні питання ведення бізнесу та нові ідеї.

У рамках виставки також було проведено 2-й Форум «Україна – Ваш партнер із постачання органічної продукції», під час якого виробники знайомили колег з інших країн зі своїми підприємствами, продукцією. Цей захід зібрав більше сотні учасників з десяти країн. Від нашого підприємства на Форумі виступив генеральний директор Гліб Лук'яненко. Він розповів про багаторічну подвигницьку діяльність Семена Свиридоновича Антонця, історію переходу господарства до органічного господарювання, про сучасні технології виробництва органічної продукції, технічні і технологічні новації, продукцію, яку ми виробляємо, простежуваність проходження органічної продукції на всіх ділянках її виробництва. Презентація була зроблена англійською мовою і викликала великий інтерес учасників Форуму до нашого господарства.

Загалом участь у виставці стала для нас не лише можливістю знайти нових партнерів для бізнесу. «БіоФах» – найавторитетніший захід в органічному секторі світу, тож стати його експонентом можуть лише перевірені органічні підприємства, які чесно ведуть свій бізнес, мають незаплямовану репутацію. Отже, для нас це ще й питання іміджу, міжнародного визнання.

А ще ми на власні очі могли пересвідчитися, що у світі існує справжній бум на органічну продукцію. Попит на неї росте швидше, ніж пропозиція. І світовий органічний ринок ще дуже далекий до насичення. Тому курс, яким іде наше підприємство – правильний. А збільшення виробництва органічної продукції, продаж її на зовнішніх ринках дає великі перспективи як для «Агроєкології», інших українських підприємств, так і для всієї нашої держави.

*Павло Захарченко,
завідуючий відділом економічних зв'язків*

Органічна Україна

Один плюс один – більше двох

26–28 січня у Києві, у виставковому центрі «Chamber Plaza», відбувся Перший міжнародний конгрес «Органічна Україна 2017». Гідно представлене на ньому було і наше підприємство.

Міжнародний конгрес «Органічна Україна 2017» зібрав на своїх майданчиках понад 450 учасників з дев'яти країн – керівників аграрних, переробних і торгівельних підприємств, фермерів, науковців, представників органів влади та громадських організацій. Під час цього потужного форуму відбулося шість тематичних конференцій, прозвучали виступи, лекції, презентації понад 70 доповідачів. Учасники конгресу також змогли познайомитися з не досить відомим ще в нашій країні напрямком природного землеробства – біодинамічним, який представив швейцарський фахівець у цій царині Морріс Мейер, і побували на екскурсії на одній з органічних ферм Київщини.

У рамках конференції пройшла і виставка органічної продукції. Про популярність органічних продуктів у мешканців української столиці говорить вже те, що на виставці побувало понад 3000 відвідувачів. Для споживачів були організовані дегустації представленої продукції, а також лекції, на яких вони могли дізнатися про те, чим органічна продукція відрізняється від звичайної, як її виробляють, навіщо її купувати.

На відкритті Конгресу виступили Міністр аграрної політики та продовольства України Тарас Кутювий, заступник директора Швейцарського бюро співробітництва в Україні Віктор Шуткевич, президент громадської спілки «Органічна Україна» Олена Березовська.

Органічне виробництво розвивається шаленими темпами, але ми прагнемо, щоб цей процес був більш системним і значно помітнішим усередині країни й поза її межами, – сказав Тарас Кутювий. – Ця галузь одна із найдинамічніших. За п'ять років у нас приріст 90%. Тому ми розробили «органічний» законопроект, який вже підтримав Кабінет Міністрів.

Велику допомогу у розвитку органічного сільського господарства в Україні надає уряд Швейцарії. Вже 15 років у нашій країні діє відповідна програма. Тож багато в органічній галузі зроблено завдяки саме співробітництву з цією країною, методичний, організаційний підтримці з її боку. Учасники конференції раді були дізнатися, що це співробітництво триватиме.

Уряд Швейцарії ухвалив рішення продовжити цю підтримку до 2018 року в таких напрямках як створення ринку органічної продукції в Україні та підтримка діючого органу сертифікації, – повідомив заступник директора Швейцарського бюро співробітництва в Україні Віктор

Гліб Лук'яненко розповідає про досвід кооперації ПП «Агроєкологія»

Шуткевич. – Ми також вітаємо кроки Міністерства аграрної політики та продовольства України у цьому секторі та готові долучитися до них. Сьогодні існують всі передумови для подальшого зростання органічного сільського господарства України на внутрішньому ринку, а також закріплення України як надійного партнера на зовнішніх ринках органічної продукції.

Важливу для учасників органічного ринку інформацію надала заступник Міністра аграрної політики та продовольства України Олена Ковальова. Вона розповіла про регуляторну політику міністерства в галузі розвитку органічного виробництва, окресливши основні вимоги до обігу та маркування органічної продукції, переваги нового галузевого законопроекту. Вона відзначила, зокрема, що в рамках державної підтримки органічного виробництва у фермерів вже є можливість отримати фінансову підтримку на конкурсних засадах на поворотній основі для проведення сертифікації виробництва органічної продукції (сировини). При цьому за рівних умов фермерські господарства, які подали заяву про перехід на виробництво органічної продукції (сировини), мають перевагу над іншими фермерськими господарствами. Отже, для тих, хто хоче виробляти органічне, зараз слушний момент, щоб на старті свого проекту отримати кошти за цією програмою.

Прозвучали на конгресі й цифри, які підтверджують стрімкий темп розвитку органічного сектору в нашій країні. Так, за даними директора сертифікаційного органу «Органік Стандарт» Сергія Галашевського, в його переліку вже понад 400 операторів органічного ринку. Сертифікаційному органу доводиться розширювати штат своїх інспекторів, щоб задовольнити попит з боку нових підприємств, які починають органічне виробництво. Загалом в Україні зараз органічне сільське господарство ведеться на 410 550 га землі. Порівняно з 2010 роком, цей показник

зріс на 35%. Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року передбачається вже до кінця 2017 року збільшення цих площ ще на 10%, до 450 тис. га.

Активна робота під час конгресу йшла на кількох сесіях, що проходили паралельно. На одній із них обговорювалися питання виробництва органічної продукції та її якості. Цікаву доповідь тут зробив генеральний директор ПП «Агроєкологія» Гліб Лук'яненко. Гліб Віталійович плідно розвиває тему кооперації. Перші такі спільні проекти почав втілювати засновник підприємства Семен Свиридонович Антоненко. Вони стосуються співпраці з представниками науки в галузі створення нової техніки для органічного виробництва. Гліб Віталійович започаткував кілька спільних проектів із переробними й торгівельними підприємствами. Своїм досвідом він поділився з колегами, представивши доповідь «Кооперація в органічній сфері, на прикладі ПП «Агроєкологія».

Генеральний директор «Агроєкології» насамперед зупинився на тих обмеженнях, з якими вимушені стикатися органічні виробники. Серед них – лімітовані фінансові можливості, дефіцит кваліфікованих кадрів, складнощі, які виникають під час пошуку та спілкування з потенційними іноземними партнерами, низька конкурентоспроможність на ринку малих товарних партій, великий час повернення інвестицій при залученні нових земельних ділянок, слабкий рівень маркетингу, непрозора конкуренція на земельному ринку. Ці обмеження можуть призводити до уповільнення темпів розвитку, застосування застарілих технологій, сортів рослин, зниження якості продукції, втрати конкурентоспроможності на земельному ринку, вимушеного продажу продукції посередникам за зниженою ціною, і як результат – до недоотримання прибутку.

Є кілька шляхів подолання згаданих обмежень. Проте, Гліб Віталійович особливо акцентував на одному з них: створенні продукції з доданою вартістю. Та, якщо для одного підприємства, особливо – невеликого, створення такої продукції пов'язане з додатковими затратами фінансів, часу, пошуком відповідних спеціалістів тощо, то співпраця кількох підприємств, тобто, кооперація, дозволяє це робити без зайвих зусиль і з вигодою для кожного з них. При цьому кооперація дає наступні переваги: можливість формування великих партій продукції, вихід на експортні ринки, виробництво продукту з максимальною доданою вартістю, підвищення контролю якості та гарантій безпечності продукту, залучення передових технологій та найкращих фахівців тощо.

Щоб запустити такий спільний проект, необхідна, насамперед, людина, яка стане його ініціатором (координатором), спільні цінності учасників співпраці, взаємна довіра та повага між ними, чітке усвідомлення вигоди кожного учасника, зосередженість на основних процесах своєї частини співпраці, зацікавленість у високому кінцевому результаті для всіх партнерів. За словами Гліба

Лук'яненка, кооперація розвиває нову парадигму економічного мислення. Якщо зазвичай виробники дивляться одне на одного як на конкурентів, то в даному випадку вони стають союзниками. Відповідно, суперництво за формулою «виграв – програв» перетворюється на співпрацю за формулою «виграв – виграв». При цьому партнери сприяють розвитку бізнесу одне одного. Зрештою, проявляється синергійний ефект, коли результат перевершує вкладені зусилля й ресурси.

– Це той випадок, коли один додати один – буде більше двох, – стверджує Гліб Віталійович.

Доповідач навів ряд прикладів успішної співпраці, які реалізує ПП «Агроєкологія». Це й виробництво високоякісної яловичини абердин-ангуської худоби, де спільно з м'ясокомбінатом та елітним магазином реалізований весь ланцюг від вирощування бичків на фермі до продажу продукції кінцевому споживачеві. Це й подібні проекти з виробництва хлібобулочних виробів, граноли, копченостей, круп, меду. Розповів керівник підприємства і про співпрацю з наукою, що триває. Тож усі принципи, про які говорив Гліб Лук'яненко в своїй доповіді, відпрацьовуються на практиці, і їх ефективність уже доведено. Отже, ПП «Агроєкологія» відкрите для взаємовигідного партнерства.

Слід зазначити, що наше підприємство одним із перших в Україні почало працювати на засадах кооперації в органічному секторі. Отже, новаторський підхід, що протягом багатьох років вирізняє «Агроєкологію» та її керівників, спрацював і цього разу. Тому й колеги, що були присутні на конгресі, із цікавістю сприйняли інформацію, надану генеральним директором підприємства.

...Швидко пролетіли три дні органічного форуму. Кожному з учасників вони принесли щось своє – знання, знайомства, партнерські стосунки. А головне – бачення процесів, що відбуваються зараз в органічному секторі України та світу, розуміння напрямку, в якому необхідно рухатися далі.

Цей Конгрес є поєднанням різних форматів для повного розуміння стану органічного ринку, – висловила загальну думку президент громадської спілки «Органічна Україна» Олена Березовська. – Тут гармонійно співіснують різні формати, теми, інтереси – це віддзеркалення нинішнього стану органічного руху в Україні. Запит на органічну продукцію невпинно зростає, дрібні й великі фермери долучаються до органічного сектору – все відбувається, змінюється дуже-дуже швидко.

Що ж, «Агроєкологія» йде в ногу з цими змінами, навіть більше – намагає інших переходити на органічні рейки, брати участь у органічному виробництві, розвивати партнерські стосунки. І все це – частина великої роботи для поліпшення життя людей, яка триває й знаходить все більше прихильників у нашій країні.

Олександр Фесенко, економіст

Досвід

Навіть взимку дбати про майбутній урожай

Хоча взимку на полях нібито й не відбувається якихось помітних процесів, все ж цей період надзвичайно важливий для майбутнього урожаю. Адже від того, скільки снігу затримається тут, значною мірою буде залежати забезпечення вологою культурних рослин під час вегетації. Особливої ваги це набуває останніми роками, коли клімат стає все посушливішим.

Якось наприкінці січня пролунав телефонний дзвінок від Семена Свиридоновича Антоненка. Він запропонував приїхати в ПП «Агроєкологія», щоб оцінити запаси снігу на полях підприємства. Для мене, як науковця, це чудова нагода побачити особливості снігозатримання у рамках технології, яку застосовують у цьому господарстві. Тож, узявши на кафедру землеробства і агрохімії імені В.І. Сазанова Полтавської державної аграрної академії снігомір, виїхав ще з чотирма членами Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» в «Агроєкологію».

У Михайликах нас уже чекали Семен Свиридонович та головний агроном господарства Сергій Козін. Усі разом ми вирушили у поля. Дорогою мали можливість обмінятися думками щодо важливої проблеми сьогодення – збереження вологості в зоні недостатнього та нестійкого зволоження.

Утім, це питання завжди було актуальним. Серед багатьох екологічних проблем, що хвилюють людство, посухи посідають особливе місце. Адже вони завдають колосальних збитків аграріям. За оцінками фахівців, щорічні втрати урожаю через несприятливі погодні умови в Україні можуть складати від 10 до 70%, і основна причина цих втрат – посуха.

Понад 30% площ кращих земель нашої держави відчувають постійний дефіцит вологості. Одна із серйозних причин, що змушує ще серйозніше ставитися до проблеми вологості, – це глобальне потепління, посилення посушливості клімату. Особливо актуалізувався цей процес з 1991 року. Так, за період з 1991 по 2010 роки, тобто, за два десятиліття, середньорічна температура повітря збільшилася на 0,7°C. Така тенденція простежувалася й раніше, але за три попередні десятиліття, з 1961 по 1990 роки, середньорічна температура збільшилася на 0,5°C. Отже, бачимо прискорення потепління клімату.

Микола Опара (праворуч) та Сергій Козін виконують заміри на полі «Агроєкології»

Крім того, чітко простежується швидке зростання температури повітря в зимовий період та в березні-квітні. В останні роки спостерігається негативна тенденція значного недобору кількості опадів на більшій частині території області в квітні. У 2004–2012 роках кількість опадів у цьому місяці не перевищувала 15–20 мм, що створює передумови посушливості вже в кінці квітня і в трав-

ні. Також посушливість стала частіше спостерігатися в серпні–вересні. А це має негативний вплив не лише на кінцевий період вегетації пізніх культур, а й на формування запасів вологості під посів озимини.

Останнім часом виражена тенденція й до малосніжних зим з нестійким сніговим покривом. Сталий період переходу середньодобових температур повітря через 0° змістився на більш ранні терміни – на понад декаду і відбувається в середині першої декади березня. Стало більше таких явищ, як шквали, сильні зливи, град, що завдають значних збитків.

Такі зміни кліматичних умов вносять свої корективи у традиційні форми ведення сільського господарства. Підвищення температури збільшує потребу у воді. Цілком ймовірно, що незабаром посухи стануть частим явищем. Тому вже зараз необхідно вживати системних та науково-обґрунтованих заходів із адаптації аграрного виробництва до нових кліматичних умов. Одним із важливих заходів у цих умовах є накопичення і збереження вологості в ґрунті шляхом застосування сучасних енерго-ресурсо-вологозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур, мінімізації обробітку ґрунту, скорочення строків проведення весняних польових робіт.

Є ряд ефективних прийомів, застосування яких, особливо – в комплексі, дозволяє значною мірою підвищити забезпечення сільськогосподарських культур вологою.

По-перше, це дотримання сівозмін. Для сприятливого регулювання водного режиму в системі ґрунт–рослина необхідне таке чергування культур, за якого раціональне використання рослинними ґрунтової вологості поєднується з наступним відновленням її запасів у відповідних шарах ґрунту.

По-друге, це внесення органічних добрив. Доведено, що вони сприяють збереженню вологості в ґрунті.

По-третє, оптимальний ґрунтозахисний обробіток полів. Це – високоефективний прийом для затримання й збереження вологості. Річний його ефект з накопичення вологості дорівнює 30–50 мм, що особливої ваги набуває під час сильних посух.

Продовження на 5 сторінці

«Коваль не лиш своєї долі»: історія однієї поеми

Про Антонця написано чимало,
І, знаю, не останній в цьому я...
На українських сторінках скрижалей
Залишиться навк його ім'я.

Іван Нечитайло,
поема «Коваль не лиш своєї долі», 2016 р.

Про Семена Свиридоновича Антонця та його працю написано чимало. Це художні та документальні прозові твори, наукові розвідки та посібники, вірші та пісні. А тепер етапи становлення й розвитку особистості нашого знаменитого земляка, його філософію господарювання у гармонії з природою, шлях до визнання та стосунки з людьми й навколишнім світом узагальнює й увічнює також і поема, написана відомим літератором, членом Національної спілки письменників та Національної спілки журналістів України, лауреатом премій імені Панаса Мирного та Леоніда Бразова, неодноразовим дипломантом конкурсів «Українська мова – мова єднання» та «Краща книга Полтавщини» Іваном Нечитайлом.

Поема «Коваль не лиш своєї долі» вийшла друком у полтавському видавництві «Дивосвіт» наприкінці 2016-го року. Поема – це великий за обсягом, найчастіше – віршований, твір, що розкриває важливу тему, поетичною мовою описує епохальні події, життя відомих людей тощо. Скажемо відверто: написати такий твір – справа не з легких. Адже, на відміну від більшості невеликих віршів, головне в ньому – не емоції й особисті переживання автора, а правдиве, переконливе й водночас високохудожнє розкриття теми. Тож, щоб зачепити читача «за живе», автор має однаково добре володіти словом і знаннями. Напевне, тому в усі часи за написання поем бралося небагато літераторів, а поява кожного такого твору завжди ставала подією. Великою рідкістю є вихід поеми і у наші дні. Тим приємніше, що на написання такого твору Івана Нечитайла надихнула саме постать Семена Антонця.

Щоб зрозуміти, чому книжка «Коваль не лиш своєї долі» з'явилася саме зараз і розповідає саме про цього головного героя, варто познайомитися з особистістю її автора. Хто найкраще може зрозуміти людину, як не ровесник, що зростав у тих самих краях, отримував виховання й освіту у той самий час, працював у тих самих умовах? Іван Якович Нечитайло – наш земляк, який з'явився на світ та більшу частину життя провів на Полтавщині. Іван Якович і Семен Свиридонович навіть народилися в один рік з різницею у два місяці. Та пов'язує їх не лише це.

– Доля у нас майже однакова, – розповідає Іван Нечитайло. – У мене батька забрала війна, і у Семена Свиридоновича – теж.

Тож торувати стежки з дитинства у доросле життя обом доводилося самотужки. Щоправда, обрали вони працю на різних нивах: Семен Антонцев – на хліборобській, Іван Нечитайло – на журналістській. Майбутній автор віршів і поем закінчив факультет журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка та пішов працювати за обраною професією. Трудитися довелося у Великобагачанському, Миргородському, Решетилівському районах. Потім доля й робота привели на Шишащинину, де й познайомився з героєм свого майбутнього твору.

Іван Нечитайло

– 3 грудня 1966 по березень 1974 року я працював у Шишаках: головним редактором районної газети «Сільське життя», потім – заступником голови райвиконкому, – згадує Іван Якович. – Районом у той час керували дуже розумні люди – Ніна Євтихівна Кундіренко, Микола Сергійович Слинько, які давали простір новаціям, не перешкождали новим методам керівництва, роботи. Тоді була така практика: направляти до колгоспів представників партії, так званих уповноважених, які спрямовували діяльність керівників господарств. І от якось на нараді вирішують, куди треба їхати уповноваженим, а до Семена Свиридоновича нікого не посилають. «До Антонця їхати нічого», – говорить Ніна Кундіренко. А я слухаю це і думаю: «Що ж то за Антонцев такий?»

Невдовзі познайомилися, за роки роботи в одному районі не раз доводилося зустрічатися, як на нарадах, так і у колгоспі «Шлях до комунізму» у Воскобійниках, який очолював Семен Свиридонович. Іван Нечитайло запам'ятав неспокійну вдачу, нестандартне мислення, рішучість, наполегливість у досягненні мети, бажання працювати на благо людей, чим уже тоді відрізнявся Семен Антонцев.

Після Шишащини Іван Нечитайло почав працювати у Полтаві, в обкомі партії. Він згадує ще один цікавий збіг обставин. Коли Іван Якович переїхав до обласного центру, Семен Свиридонович саме став головою райвиконкому і тимчасово оселився в квартирі І. Нечитайла в Шишаках. Усі ці зустрічі, й по роботі, й у зв'язку з побутовими моментами, відклалися у пам'яті. Напевне, й для того, щоб потім вкластися у віршовані рядки, зробити їх вагомими й переконливими. Утім, до цього залишалися ще десятиліття. А тоді кожен починав новий етап свого життя.

– У Шишаках пройшли кращі роки мого життя, – зізнається Іван Нечитайло. – Коли мене «сватали» на роботу в обком партії, я не дуже хотів туди їхати. Але мені сказали: «Якщо не поїдеш у Полтаву, то й тут працювати не будеш».

Тож довелося підкоритися партійній дисципліні й працювати там, де, на думку керівництва, міг принести більше користі суспільству. Зрештою, кар'єра Івана Нечитайла продовжилася саме в цьому напрямку. А от Семен Антонцев так і не зміг освоїтися у владних кабінетах. З цього приводу Іван Якович запам'ятав одну розмову, що відбулася під час якоїсь випадкової зустрічі з Семеном Свиридоновичем.

– Я в нього запитую: «Як керується?», – згадує Іван Нечитайло. – А Семен Свиридонович відповідає: «Я – землероб, а не асенізатор. Буду, мабуть, тікати з тієї роботи».

Після того бачилися не часто. Але Іван Нечитайло продовжував цікавитися життям Шишащини, людей, з якими довелося там працювати. Звісно, знав і про повернення Семена Антонця на роботу в колгосп, і про широкомасштабний експеримент із впровадження ґрунтозахисного землеробства, активним учасником якого був Семен Свиридонович, і про присвоєння земляку звань Героя, і про його новаторський підхід до сільського господарства, і про діяльність у соціальному, духовному й культурному напрямках. Власне, саме останній і став тим поштовхом, який «запустив» творчий процес створення поеми. А сталося це так.

Іван Нечитайло писав не лише журналістські матеріали: все життя з-під його пера виходили вірші й прозові твори.

Перший його вірш був опублікований у великобагачанській «районці» ще у 1952 році. Утім, через велику зайнятість на роботі, літературній діяльності не вдавалося присвятити стільки часу, скільки хотілося. І перша книжка прози вийшла лише у 1985 році. Але з того часу нові книги стали виходити регулярно. Тож на сьогодні в доробку автора вже 21 книжка: півдесятка прозових, решта – віршовані. Видані друком і сім поем. Одну зі збірок випала нагода подарувати Семену Антонцю.

– Кілька років тому довелося побувати на літературно-мистецькому святі на відбудованій Семеном Антонцем Королєнкової дачі, – розповідає письменник. – Тоді відзначали ювілей Володимира Галактіоновича Королєнка. А у мене вийшла збірка із чотирьох поем. Я подарував примірник Семену Свиридоновичу.

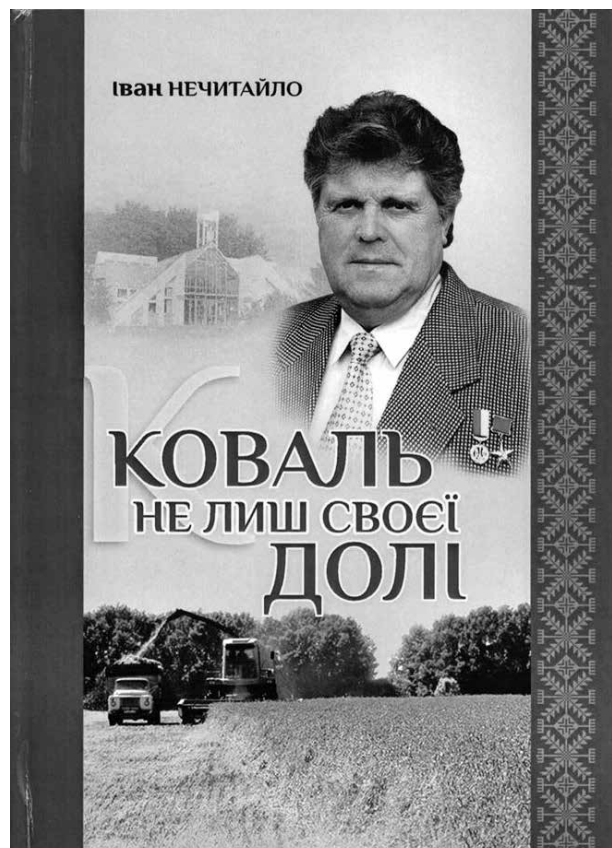
Семен Свиридонович книжку із цікавістю прочитав і висловив автору свою високу оцінку поезій. Тоді Іван Нечитайло задумався над тим, щоб написати поему і про знаменитого хлібороба. Невдовзі з'явилися перші два рядки: «Тож і розповідь оця про Семена Антонця». Навколо них письменник і став вибудовувати новий твір. Почав працювати над ним у жовтні 2014 року, а завершити планував наступного літа, до 80-річчя Семена Свиридоновича. Ідея поеми була простою і зрозумілою: показати, як звичайний сільський хлопець із української глибинки, здолавши чимало труднощів, став аграрієм-новатором, успішним керівником господарства, засновником унікальної технології органічного землеробства, зрештою, всесвітньо відомою людиною з планетарним мисленням, яка турбується про збереження ґрунтів, як одного з головних багатств людства і основи його виживання. Утім, швидко вдалося написати лише першу частину поеми під назвою «Становлення», в якій йдеться про життєвий шлях Семена Свиридоновича від дитячих років до початку роботи в колгоспі ім. Орджонікідзе. Друга частина «Визнання» виявилася міцним горішком, і завершити її до ювілею Іван Нечитайло не встиг.

– У другому розділі треба було художньо описати багато наукових понять, – пояснює автор. – Це й те, як утворюється ґрунт, і яка шкода від гербіцидів, і що таке органічне землеробство тощо. Віршами про це сказати важко.

Тож довелося спочатку самому докладно розібратися у складних питаннях технології, а для цього потрібні були й нові зустрічі, і знайомство з відповідною літературою. Тому роботу над поемою вдалося завершити на кілька місяців пізніше від наміченого терміну, у вересні 2015 року.

Але написати текст – це ще не все. Твір треба видати. Цей процес також потребує часу. Отже, щоб книжка нарешті дійшла до читача, знадобилося ще більше року. Та воно того було варте. У видавництві «Дивосвіт», яке очолює Ганна Грибан, постаралися зробити видання таким, що його приємно не тільки почитати, а й у руки взяти, й погортати. Книжка отримала і тверду обкладинку, і високоякісний папір та друк, і гарне художнє оформлення. Отже, форма і зміст пасують одне до одного. Та головне – автору вдалося правдиво змалювати образ Семена Антонця, показати постать героя на тлі часу, розкрити зміст праці всього його життя на благо людей.

Ганна Козельська

Тваринництво

Створили гарні умови для овець і кіз

Ми продовжуємо розвивати галузь вівчарства й козівництва. Так, нещодавно дрібну худобу переселили у кращі умови, що відразу дало позитивні результати.

Розведення овець і кіз – справа, яка на Полтавщині була традиційною протягом тривалого часу. Тут навіть виведено дві породи овець – рещетилівську й сокальську. Саме на Полтавщині свого часу з'явилося перше в Україні племінне стадо високопродуктивних зааненських кіз. На жаль, в останні два десятиліття поголів'я дрібної рогатої худоби тут різко зменшилося. Зараз в області її утримують переважно в присадибних господарствах, а також окремі фермери.

Тим приємніше, що в нашому підприємстві вдалося розвести чималу отару овець. Крім того, минулого року ми завезли ще й кізочок, які мають стати основою для високопродуктивного стада цих тварин. Але утримання й розведення дрібної худоби має свої особливості. Тож минулого року ми розпочали ревізію й упоряд-

кування стада, поліпшення умов утримання цих тварин. Продовжуємо цю роботу й зараз. Так, нещодавно племінні вівці й кози «переїхали» в нове житло.

На МТФ №1 ми пристосували два приміщення для утримання тварин. Внутрішній простір кожного приміщення розділений на окремі станки, кожен з яких розрахований на 4–6 дорослих тварин. Саме таке утримання – не у загальній отарі, а невеликими групами, дозволяє стежити за станом кожної тварини, впорядкувати годівлю, вести племінну роботу. Станки забезпечили солом'яною підстилкою, є невеликий рейковий кормороздавач, який полегшує роботу персоналу.

Щоб розсортувати стадо, ми запросили фермерів-вівчарів, які спеціалізуються на утриманні й розведенні овець. Вони перевірили кожну тварину на наявність і кількість зубів – від цього залежить, наскільки тварина здатна поїдати корми. У вівцематок перевірили, наскільки розвинені молочні залози, чи немає в них маститів. Певну кількість тварин після цього відбракували й поставили на відгодівлю. Відібраних для племінної роботи маток і ярочок оселили в станках по 4–5 тварин, залежно від їхньої живої маси, віку й фізіологічного стану.

Отопа Галина Ковальська (2 шп.)

Наші консультанти також провели навчання для працівників МТФ №1, які доглядатимуть за дрібною худобою. Їм розповіли й показали на конкретних прикладах, як доглядати за цими тваринами, годувати їх, визначати овець в охоті. Особливої уваги потребують новонароджені ягнята. Адже ці тваринки не завжди відразу починають ссати матку, до того ж, вівця може не підпустити до себе свого ж малюка, а інші тварини, чогось злякавшись, можуть його узагалі затоптати. Тому ми в окремій кімнаті зробили теплі ящики для новонароджених ягнят, де вони спокійно зігріваються й обсихають протягом двох годин. Потім спеціально навчений працівник повертає ягня в станок, допомагає йому знайти соски, стежить за тим, щоб вівцематка прийняла дитинча. Ця практика вже показала свою результативність: за місяць ми отримали 75 живих ягнят. Це гарний результат.

Важливо й те, що проводиться планове поліпшення стада. Так, у нас для розведення відібрано близько сотні маток. Ми унеможливили безсистемне розмноження овець, ще минулого року відділивши від отари баранців, каструвавши їх і поставивши на відгодівлю. Вчасно

переводимо до цієї групи і тих баранців, які народжуються після цього. Це дозволяє уникнути спорідненого спаровування, народження слабого потомства. Оскільки основний напрямок продуктивності нашої отари – м'ясний, подбали про відповідних плідників. Для поліпшення м'ясних якостей наших тварин, ми придбали двох племінних баранів харківського м'ясного типу. За певним графіком запускаємо плідників у станки до вівцематок для запліднення. Це дозволяє зафіксувати дати осіменіння, визначити приблизні дати окотів, знати, від яких конкретно тварин народжене те чи інше ягня, що має значення для подальшої племінної роботи.

До речі, під час спілкування з вівчарями, дослідження ринку, виявилось, що продукція вівчарства має попит. Так, м'ясокомбінати охоче беруть відгодованих валухів і відбракованих вівцематок. Нещодавно в нас купили вже 60 таких тварин. Крім того, минулого року після стрижки овець ми продали всю вовну. Був період, коли її практично неможливо було збути. Зараз ситуація змінилася на краще, запрацювало підприємство, яке виробляє вовняні нитки, килими. Тож і вовна тепер дає, хоч і невеликий, але дохід.

Звісно, не забуваємо й про кіз. Ці тварини в Україні знову стають популярними, насамперед – завдяки молоку, з якого можна виробляти дуже смачні сири. Наших кіз ми також оселили в реконструйованому приміщенні на МТФ №1. Утримуємо їх у таких самих станках, що й овець, по п'ять голів у станку. Невдовзі їх уже можна буде парувати, отже, зараз шукаємо для них племінних козликів. Наші кози мають гарне походження й потенціал продуктивності. Тож підбір відповідних плідників дозволить вести роботу з поліпшення стада й серед цих тварин.

Отже, робимо все, щоб наша дрібна рогата худоба була забезпечена всім необхідним. Тому маємо обґрунтовані сподівання, що незабаром отримаємо високопродуктивне стадо, яке постачатиме органічну продукцію, а вівчарство й козівництво стануть повноцінними напрямками тваринницької галузі підприємства.

Оксана Прокопенко,
заступник генерального директора
з тваринництва

Молочний бізнес

«Молочні кіборги»: українські тваринники шукають вихід із кризи

2–3 березня у Києві відбувся X Ювілейний міжнародний молочний конгрес, на якому було розглянуто ряд важливих питань сьогодення, що впливають на розвиток молочного бізнесу в Україні. Участь у цьому, найпотужнішому в нашій країні, спеціалізованому форумі в галузі молочного скотарства взяла й заступник генерального директора з тваринництва Оксана Прокопенко.

На форум з'їхалося понад дві тисячі учасників з усієї України та гостей з понад 30 країн. Це свідчить про те, що за десять років конгрес став досить авторитетним і популярним. Адже, як зазначив під час його відкриття ініціатор проведення конгресу, голова Всеукраїнської аграрної ради Андрій Дикун, у першому такому заході взяли участь лише 50 представників українських підприємств. Але водночас це говорить і про наявність проблем, вихід з яких сподіваються знайти спільними зусиллями учасники заходу – власники, менеджери, спеціалісти аграрних підприємств, представники влади, галузевих об'єднань, міжнародних організацій, фінансових установ.

Які саме питання обговорювалися на конгресі, можна зрозуміти вже за його назвою: «Молочний кіборг» або як вижити молочній галузі в часи глибокої депресії?». Тож, хоча й був захід ювілейним, а гостей у перервах між дискусіями й засіданнями секцій розважали троїсті музики, загальний настрій був досить тривожним.

Багато хто з учасників шкодував, що не мав можливості почути відповіді на найважливіші для галузі питання з перших уст – від міністра аграрної політики й продовольства України: замість Тараса Кутюкова галузеве міністерство представляла його заступниця Олена Ковальова. Під час відкриття форуму вона розповіла, що один із ключових фокусів діяльності міністерства – сприяння розвитку кооперації виробників. Проте, виробники й самі вже зрозуміли, що в нелегкі часи саме об'єднання може сприяти як отриманню доданої вартості, так і, подекуди, й власне виживанню господарств. Про це йшлося під час панельної дискусії, де учасники з України та зарубіжні гості ділилися своїм досвідом кооперації.

А на питаннях державної підтримки досить детально зупинився народний депутат України, член комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин Іван Мирошніченко. Він розповів, що сам два десятиліття працював в аграрному бізнесі, тож знає цю галузь зсередини.

– Молочний бізнес дуже складний, – зазначив народний депутат. – Всі ризики, які відомі з теорії, в молочному бізнесі існують на практиці.

Напевне, саме тому в багатьох країнах ведення цієї галузі великою мірою регулюють за допомогою дотацій. Не є винятком у цьому відношенні й Україна. Нещодавно пакет дотацій для аграріїв прийняла Верховна Рада України. Іван Мирошніченко, на цей процес вплинула жорстка вимога МВФ щодо відміни спецрежиму оподаткування й переходу на систему прямих дотацій. Такий

перехід зрештою відбувся і те, як цю систему зараз реалізовуватимуть, є результатом спільної діяльності у процесі підготовки профільного комітету Верховної Ради, Міністерства аграрної політики й продовольства, Міністерства фінансів та інших зацікавлених інституцій.

– Була закладена така філософія: захист всіх товарних груп, які не мають значного експорту, – розповів політик. – Адже великі експортери рослинницької продукції мають можливість відшкодування ПДВ, і це їх хоч якось підтримує. Тож до захищених категорій увійшли молочна група, свинарство, садівництво, виноградарство, овочівництво, вирощування цукрового буряку тощо. Виділено для цього 4 млрд. грн. Звісно, цього може не вистачити, але є домовленість із урядом щодо можливості виділення у разі потреби додаткових 2–2,5 млрд. грн.

Проте, тут не все так просто. Так, поки що є лише половина потрібної суми, не повністю розроблені й механізми підтримки. Зокрема, за словами депутата, не вдалося вирішити, як саме розподілити ті 500 млн. грн., які планувалося спрямувати на молочне скотарство. Дискусія стосувалася того, як саме рахувати – на голову худоби, літр молока чи ще якимось чином. Проте, ці кошти реально можуть з'явитися лише у другому півріччі. Тож є сподівання, що до того часу механізм підтримки таки вдасться розробити.

Натомість вдалося 400 млн. грн. спрямувати на те, щоб «закрыти» старі борги, тобто, виплатити гроші, які передбачалося виділити за програмами підтримки 2012–2014 років, але які дотепер «зависли» через складне фінансове становище в країні.

Але загалом Іван Мирошніченко зазначив, що позиція, якої дотримується МВФ щодо нашої країни, не дозволяє розвивати внутрішній ринок. Адже в сучасній обстановці іноземні інвестори не поспішають вкладати кошти в український внутрішній ринок, а в самій країні для його розвитку не вистачає грошей. Тож виробники мають наперед своїми зусиллями виходити із цього положення, розвивати кооперацію тощо й таким чином більше заробляти, а ці кошти, в свою чергу, працюватимуть на розвиток країни. Зрештою, й ті гроші, які виділені на державну підтримку аграрної галузі, спрямовані не на те, щоб просто врятувати той чи інший напрямок. Вони повинні сприяти розвитку цих галузей, що зрештою принесе позитивні зміни, зростання економіки.

Але, судячи з висловлювань безпосередніх виробників молочної продукції, вони й так уже навчилися розраховувати лише на власні сили. Наприклад, про це говорив керівник одного з найбільших в Україні виробників молока – підприємства «Сварог» Андрій Гордійчук.

– Я не вірю в державну підтримку тваринницької галузі, – прямо заявив він і пояснив: – Є великі побоювання, що ця підтримка не буде розподілена прозоро.

Андрій Гордійчук вважає, що виробники молока мають об'єднуватися, розвивати кооперацію, лобювати свої інтереси у сто-

сунках із переробними підприємствами тощо. На його думку, саме це дасть можливість зберегти й розвивати галузь.

Окрема дискусія відбулася на тему «Молочне скотарство України в умовах зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення». Участь у ній взяли власники аграрних підприємств, об'єднань, народні депутати. Незалежно від того, чи підтримує той чи інший учасник дискусії запровадження ринку землі, вони були одностайні у своїх висновках: зараз продаж землі не на часі. Адже за відсутності відповідного законодавства, прозорості, браку грошей у більшості підприємств і фермерів на купівлю землі, це матиме лише негативні наслідки.

– Якщо запустять ринок землі, то про ці 60 млн. т валу зерна, що ми зараз маємо, не можна буде говорити, – вважає народний депутат, член комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин Сергій Лабазюк. – Буде не більше 20–30 млн. т зерна. На 3–10 років ми втратимо темпи розвитку, яке маємо зараз. Буде спекуляція на ринку землі і рейдерство. Багато хто не зможе купувати землю. Треба буде продавати активи, щоб мати змогу купити землю. Говорити про закон потрібно, і потрібно його прописувати. Від європейських партнерів ми повинні вимагати часу на підготовку до відкриття ринку землі. Ми приймемо закон і пропишемо правила гри, вказавши, що закон вступить в силу через п'ять років. За ці п'ять років у нас ще буде можливість внести поправки і допрацювати його, якщо ми виявимо, що щось у ньому не так.

– Треба побудувати такий міцний фундамент, щоб ми не обділили людей, які працюють в Україні, щоб люди бачили майбутнє в цій країні, – впевнений власник МБК «Єкатеринославський» Анатолій Клименко. – Не спішіть. Ми зробимо соціальний бунт в країні. Іде війна. Ми не готові до відкриття ринку землі.

Звісно, політичні питання були важливими для всіх, але для виробників не менш суттєвою під час конгресу є можливість ознайомитися з новинками технологій у скотарстві, кормовиробництві, ветеринарії, із досвідом колег. Усе це було доступне на засіданнях кількох секцій. Зокрема, для нашого підприємства цікавими були повідомлення про нові вакцини, що захищають тварин від захворювань, викликаних сучасними штамми мікроорганізмів, про підвищення ефективності праці в тваринництві, поліпшення племінної роботи зі стадом тощо. Тож будемо вивчати можливість впровадження деяких корисних новинок і на нашому виробництві.

Паралельно із засіданнями проходила виставка, на якій була представлена техніка для виробництва кормів, переробки молока, випоювання телят, ветеринарні препарати, технології, література, продукція ряду молочних підприємств тощо. А організаторами конгресу виступили Асоціація виробників молока, Всеукраїнська аграрна рада, компанія «Дикун» за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства, ЄБРР та FAO.

Галина Озерська

Особистість

Вірність покликанню й життєвому шляху

Серед працівників «Агроекології» є люди, котрі віддали роботі на підприємстві десятки років. Їхнє життя переплелось з епохою становлення й розвитку господарства, а їхній досвід – безцінний. Ганна Лаврушко – з тих, хто зробив свій вагомий вклад у тваринницьку галузь підприємства.

Ганна Василівна народилася у селі Харенки. Її батьки – Василь Лукич Товстоліт і Марія Василівна Костирко все життя працювали в колгоспі: батько – фуражиром, мати – в буряковій ланці. Ще в шкільні роки долучилася до селянської праці й їхня дочка. Під час літніх канікул вона підмняла доярок, пасла худобу. Та в ті часи, напевне, й не думала, що праця в тваринництві стане справою її життя, принесе славу й пошану. Після закінчення середньої школи в Михайликах вступила до кооперативного училища у Полтаві, вивчилася на продавця. За розподілом поїхала працювати в Котельєву. Розподіл той виявився доленосним: у Котельєві зустріла Михайла Андрійовича Лаврушка, який став її чоловіком. Разом з ним і повернулася незабаром у рідні Харенки. Тут збудували власний дім. Працювала Ганна Василівна на пошті, у магазині, а 1985 року стала дояркою колгоспу ім. Орджонікідзе, де трактористом трудився й чоловік.

Колгосп ім. Орджонікідзе, який очолював Семен Свиридонович Антоненко, вже тоді був відомим передовим господарством, у якому впроваджувалися новітні технології, в тому числі й у тваринництві.

– Прийшовши на ферму, я набрала групу нетелей, – згадує Ганна Василівна. – Утримання худоби тоді було прив'язним. Кожна з восьми доярок обслуговувала групу з 25 корів. Працювали по чотири дні, а п'ятий був вихідним. Доїли у відра, з яких зливали молоко у великі бідони. Деяких корів, які не давалися підключати апарат, доводилося і вручну доїти.

Утім, цим робота доярок не обмежувалася. Це зараз, при сучасних доїльних залах, вони задіяні лише у процесі доїння. А тоді мали ще купу інших обов'язків. Так, прийшовши вранці на роботу, перше, що робили, – чистили корів – обмивали хвости, ноги, зчісували з шерсті прихослий гній, – щоб бруд не потрапив у молоко. Китицю на хвості розпушували так, що вона ставала не тільки прикрасою худобини, а ще особливим свідченням охайності й хазяйновитості доярки. Доярки самі розкидали підстилку по стійлах (фуражири лише завозили солому й залишали її у кормовому проході), підчищали протягом дня, щоб корови лежали на сухій чистій соломі. Самі й годували корів.

– Ми тоді давали коровам малясу, – говорить Ганна Лаврушко. – А ще пійло. Його готували в окремому приміщенні. У великих діжках гріли воду, туди додавали цукор, борошно, дріжджі. Виходила дріжджована маса. Нам її привозили у невеликих діжках, і ми нею напували корів. Спочатку роздавали з відер, а як з'явилися цементовані ясла, то стали наливати туди. Ця маса дуже добре додавала молока. Тому ми роздавали її не всім коровам однаково. Яка краще доїлася, тій давали більше, іншим – менше. Адаже, коли в групі 25 корів, завжди знаєш, яка з них продуктивніша, яку варто краще годувати. Ще нам з кормоцеху привозили «кашу» – запарений комбікорм. Його теж роздавали худобі індивідуально.

Корів тоді, до речі, випасали. Ганяли їх у балку, де гарна трава. Цікаво, що тварини чудово знали своє стійло. Коли поверталися з пасовища, кожна йшла на своє місце.

Доглядали доярки й за новонародженими телятами. Їх утримували в одному приміщенні з коровами й випоювали до 25–30 днів, а потім уже передавали телятникам. Звісно, доярки були за-

Ганна Лаврушко

цікавлені у доброму догляді за телятами, тому що через певний час телички поверталися вже нетелями. Узагалі, до кожної худобини тоді був індивідуальний підхід, корів, особливо – найпродуктивніших, берегли, адже від надоїв залежала зарплата. Завдяки щоденному контакту з тваринами, доярка знала не тільки продуктивність, але й характер кожної корови, її кличку.

– Називали ми корів самі, – усміхається Ганна Василівна. – Саме увійшли в моду мексиканські серіали, всі їх дивилися по телевізору. І я коровам давала клички по іменах героїнь серіалів. Дивилася, в якій характер підходить до якого персонажу, так і називала. Були в мене й Ізабелла, й Ізаура, й Роза...

Любов до тварин, сумлінне виконання своїх обов'язків, бажання якнайкраще виконувати роботу, давали не лише вищі надії, й, відповідно, більшу зарплату, а й пошану. Причому, не тільки на рівні господарства.

– Важко було працювати, але й віддача була, – розповідає Ганна Лаврушко. – Я доїла завжди багато. Перша у нашому господарстві надоїла 5 тис. літрів від кожної корови. Тоді це було великим досягненням. Мене й інших передових доярок запрошували у район, в область, де відбувалися семінари, тваринників нагороджували, давали цінні подарунки. Подарунки були різні. Один з перших – набір на стіл: скатертина з серветками, а ще книжка «Корольок – пташка співоча». Вона в мене досі є. Ще тоді чомусь любили дарувати кришталеві вази. А найціннішим подарунком стала пральна машинка.

Звісно, було й дещо дорожче, ніж матеріальні речі: увага до роботи простої колгоспниці, висока оцінка праці, повага з боку керівництва й колег. Це заохочувало, надихало до нових звершень, давало відчуття потрібності власної праці для держави.

Тим часом, у роботі тваринницької галузі господарства відбувалися зміни, які полегшили роботу доярок, дозволили підвищи-

ти продуктивність праці. Причому, всі новачки запроваджувалися в першу чергу на фермі в Харенках. Так, тут з'явився молокопривід. Вже не треба було тягати відра й бідони, доярка змогла обслуговувати 50 корів. Відповідно, замість восьми доярок залишилося чотири з однією підмінною. А потім почали будувати доїльні зали, переводити корів на безприв'язне утримання.

– На «Ялинці» мені не довелося працювати, – говорить Ганна Лаврушко. – А от на «Тандемі» рік проробила. Довелося брати участь і в тому, щоб привчити корів до безприв'язного утримання, доїння у доїльному залі.

Щоправда, перевагами сучасних технологій користувалася недовго. Адже в 50 років вийшла на пенсію, як це за законом дозволялося дояркам. Та після цього не залишилася вдома, а продовжила працювати. Деякий час видавала комбікорм, два роки завідувала фермою у Порскалівці. Після цього повернулася на роботу в Харенки: працювала на складі, потім – обліковцем. Завідуючою МТФ №2 тоді була Ганна Михайлівна Осіпова. Коли ж, у 2012 році, Ганна Михайлівна очолила колектив МТФ №5 у Ставковому, керівництво підприємства запропонувало Ганні Лаврушко стати завідуючою ферми, зважаючи на її організаторські здібності і великий досвід роботи.

Зараз напружену роботу керівництва фермою Ганна Лаврушко поділяє з Ганною Осіповою. Вони по черзі виходять на зміну, обговорюють поточні проблеми, разом вирішують, що потрібно фермі, які нагальні справи зробити, на які питання звернути більше уваги. Завдяки величезному досвіду обох жінок-керівниць, їхній співпраці ферма завжди має високі показники, часто стає лідером серед тваринницьких підрозділів.

Нинішню роботу Ганна Лаврушко подекуди порівнює із працею в минулі роки. Зараз на фермі й умови праці кращі, й худоба продуктивніша, й більшість виробничих процесів механізовані й автоматизовані. Отже, трудівникам працювати легше. Утім, цього не скажеш про роботу завідуючої фермою. А причина – у людському факторі.

– Колись люди йшли на роботу, як на свято, – згадує Ганна Василівна. – До своїх обов'язків ставилися в основному старанно. Та й поза роботою багато спілкувалися. Спільно, толокою, будували хати в селі, разом гуляли на свята, співали. А зараз люди стали більш замкнуті. Багато кого цікавить насамперед зарплата, а не робота.

Більшою мірою це, мабуть, не вина людей, а їхня біда. Адже на кожного впливає економічна криза, дорожня енергетика, ліків тощо, існує невпевненість у завтрашньому дні. І добре, що в Харенках збережена ферма, є можливість працювати, отримувати зарплату. Напевне, радість праці, відкритість, бажання робити своє діло якнайкраще, повернуться повною мірою з поліпшенням життя у країні. Та це – не привід опускати руки. Тож і продовжує Ганна Лаврушко трудитися на повну силу, попри всі труднощі, не розслабляється й не дає цього робити іншим. Адже труд цей, як і раніше, потрібен людям. Бо ж виробляють не просто молоко й м'ясо, а органічну продукцію. Так, молоко відповідає стандартам якості сировини для дитячого харчування, а абердин-ангуси, які тут на відгодівлі, вже мають органічну сертифікацію. Тобто, продукція МТФ №2 якнайкраще придатна для здорового харчування, отже, колектив ферми робить справу державної ваги. І за фермою робить все, щоб досягнений результат залишався таким самим високим і навіть ще підвищувався.

Нещодавно Ганна Лаврушко відзначила своє 60-річчя. Керівництво й колеги привітали її з ювілеєм. Було багато теплих слів, щирих поздоровлень, а головне – сподівань на подальшу співпрацю. Та Ганна Василівна поки що й не думає залишати свою важливу роботу, ферму, на якій трудилася три десятиліття. Вона вірна обраному життєвому шляху й іде ним, попри всі труднощі. Адже інакше просто не вміє.

Юлія Лега, завідувачка відділом кадрів

Досвід

Навіть взимку дбати про майбутній урожай

Початок на 2 стор.

По-четверте, захист ґрунтів від ерозії. Мінімальний обробіток залишає на поверхні пожнивні рештки, які захищають ґрунт від перегріву в період посухи, захищають засіяні площі від проростання бур'янів, зменшують ерозію ґрунтів. Експериментальні дані свідчать: якщо на полі залишається 100% пожнивних решток, ерозія ґрунту практично відсутня, якщо 50%, вона скорочується на 80%. Навіть якщо на полі залишається 10% пожнивних решток, це призводить до зменшення ерозії на 30%. Але однією із найважливіших переваг наявності на полях пожнивних решток є те, що вони – універсальний засіб для збереження вологості протягом всього вегетаційного періоду.

По-п'яте, це створення й збереження лісосмуги, які допомагають боротися з посухою. Вони захищають посіви від згубної дії суховії шляхом зміни мікрокліматичного режиму, що досягається послабленням сили вітру, покращенням снігозатримання, зменшенням випаровування води, підвищенням відносної вологості приземного шару повітря. Складаючи за площею лише 1–4% орних земель, лісосмуги підвищують урожайність сільськогосподарських культур в середньому на 15–20%.

Технології ПП «Агроекологія», де використовують усі перелічені прийоми, є яскравим прикладом ефективної роботи в умовах дефіциту води.

Дуже важливо те, що у господарстві значну увагу приділяють вирощуванню багаторічних бобових трав, яких у структурі посівних площ понад 25%. Крім того, що багаторічні трави нагромаджують в ґрунті значну кількість біологічного азоту, коренева система їх добре розпушує ґрунт, пронижуючи його до півтора метра, а то і більше, сприяє утворенню його дрібногрудкуватої структури.

Поля, на яких ростуть багаторічні бобові трави, краще зберігають вологу, тому що їхня розгалужена коренева система сприяє кращому проникненню її в землю, а наявність на поверхні ґрунту зеленого покриву зменшує випаровування. Крім того, після заробки вегетативної маси на сидерат, на поверхні поля утворюється шар мульчі, яка також утримує вологу. Взимку на таких полях краще затримується сніг, що також сприяє накопиченню вологості.

Саме ролі снігозатримання у накопиченні вологості ми приділили основну увагу під час нашої поїздки. Згадали, як цей агроприйом ще кілька десятиліть тому був обов'язковим для застосування в усіх господарствах. На полях розставляли дерев'яні щити, розкидали гілки, снопи кукурудзиння, соняшничиння, нарізали борозни так званими снігопахами, дехто практикували висівати кулісні культури (кукурудза, соняшник). Зими тоді були багатосніжними, і ці прийоми давали значний ефект.

Зараз зими малосніжні, з частими відлигами, сніговий покрив часто повністю сходить ще задовго до настання весни. Тож більшість сільгоспи-

робників відмовилися від снігозатримання. Та все ж кожної зими певна кількість снігу випадає. Тому в умовах дефіциту вологості заходи з його затримання на полях також можуть бути дуже ефективними й їх необхідно проводити. Це підтверджує й досвід ПП «Агроекологія».

Під час нашої поїздки ми побували на полях, де вирощували різні культури. Зокрема, там, де минулого року був соняшник, на посівах озимини, на полі, де вирощують еспарцет, а також, де ріс ячмінь з підсівом еспарцету. На всіх полях ми визначали висоту снігового покриву, його щільність, запаси води в снігові.

Слід зазначити, що хід погодних умов грудня минулого та січня нинішнього року за опадами та температурою більш-менш відповідає зимовому періоду. Так, за даними обласної гідрометеослужби, на території Шишацького району в січні місяці до дня нашої поїздки випало 52,4 мм снігу, а з початку зими 113,1 мм. Тож аналіз даних, отриманих на полях підприємства, засвідчив, що в цих умовах заходи зі снігозатримання є ефективними й показав відмінність між полями з-під різних культур.

Так, найбільшою висотою снігу була на полі з незібраною кукурудзою – 40 см. Після соняшника (залишені стебла) висота снігового покриву складала 35 см. Найменшою висотою снігового покриву відмічена на полі еспарцету без рослин – 17 см. На цьому ж полі, де залишилася з осені отава, – 37 см.

Найменша щільність снігу відмічена на полі з кукурудзою – 0,015 г/см³, а найбільша на полі

з-під соняшника – 0,04 г/см³, а також на полі озимої пшениці – 0,035 г/см³.

Відносно запасу води в снігові, то найбільшим він виявився на площі з-під соняшника – 14 мм, а найменшим на полі без рослин – 5 мм, а також на тій частині поля еспарцету, де не було отави, – також 5 мм.

Цей сніг уже поповнює запаси вологості в ґрунті. Адже, чим більше стає сонячних днів, – біля кожного стебла, що залишилося на полі, сніг починає танути і волога від нього просочується в ґрунт, який під сніговою ковдрою не надто промерз. На полях, де зростає еспарцет, стебла за зиму ослабли і навесні значна частина їх ляже на землю, створивши шар мульчі, яка захищатиме поверхню ґрунту від випаровування вологості.

Отримані під час поїздки результати вкотре переконують в унікальності технології, запровадженій в «Агроекологію», її ефективності щодо накопичення та збереження вологості в ґрунті, захисту його від ерозії. Ось так ще взимку тут дбають про нагромадження вологості, розуміючи, що вона – лімітуючий фактор в одержанні високих врожаїв.

Микола Опара,
кандидат сільськогосподарських наук,
професор кафедри землеробства й агрохімії
ім. В.І. Сазанова Полтавської державної
аграрної академії, Заслужений працівник
сільськогосподарства України,
заступник голови Громадської спілки
«Полтавське товариство сільськогосподарства»

Духовність

Великий піст: для бісів неважливо, їсте ви сосиски, чи ні

Сенс поститися є лише тоді, коли ви простили тих, хто вас образив. Піст – весна душі, браття й сестри. Піст успішний, корисний й сильний, коли людина заручилася особливою допомогою однієї чесноти – а саме, прощенням. Забуттям образ, неправди і вслякого, що буває між людьми.

Боржники є у всіх людей – молитву «Отче Наш» читають не тільки грішники, але й святі. Скажімо, Серафим Саровський теж читав молитву «Отче Наш» і казав «і остави нам долги наша, якоже и ми оставляем должникам нашим». Говорять: «Які боржники у Серафима Саровського? Хто тебе образив, старче, такого святого?». Ні, є боржники й у Серафима Саровського. Борги є у всіх і боржниками є всі.

Є великий обряд, який належить виконати людині напередодні Посту у будь-якому храмі – це обряд примирення й прощення. Євангеліє говорить нам: «Якщо ти принесеш свій дар до жертovníка, і там згадаєш, що твій брат ображений тобою, то залиши твій дар перед жертovníком і сходи раніше помирись зі своїм братом, а вже тоді принеси твій дар». В іншому випадку є загроза, що дари наші будуть Каїнові. Жертва принесена, але Богом не прийнята.

Злопам'ятство, злорадство, заздрість, довготривалі образи – це пута, окови, які стримують кожну людину. Який сенс тоді поститися людині – не їсти, не пити, підсушити своє черевко, виснажитися, скинути двійко зайвих кілограмів, витончити свій розум... Той, хто поститься, витончує розум, у ненажері думки важкі, у того, хто їсть мало – починають злітати.

Але який сенс одухотворяти свою природу, якщо ти зв'язаний злопам'ятством? Чи не будеш ти бісом, якщо так? Тому що біси – це істоти, які не їдять, їм не потрібен ні хтось, ні яєчня із салом. Їм не потрібно ніякої їжі. Їм і чай із сухарями теж не потрібен. Вони не мають наших потреб. Але вони злопам'ятні, вони горді, вони непримиренні.

Вони радіють неправді й не радіють істині. Пам'ятає, апостол Павло в «Гімні любові» говорив, що любов не радіє з неправди, але тішиться істиною. А бісівський стан – це радість з неправди й печаль по істині.

Тоді який сенс поститися, якщо ти сплетений злими помислами, довгі роки? Наприклад, дружина не може простити чоловіка, який її покинув, – уже багато років минуло, вона вдруге заміжня, але її це душить. Або чоловік не може чогось простити своїй тещі, хоча старенька вже пішла з цього світу. Начальник і підлеглий – ось тобі колізія. Коханья, яке не відбулося, розірвані стосунки, зрада, обман, маса всього.

І нехай, якщо між людьми були майнові зв'язки й втрати, або життєві розриви. Але буває й так, що залишається банальна заздрість: «Вона вийшла заміж, а я ні», або «в неї є діти, а в мене нема», або «його відзначило керівництво, чому йому все вдається, а мені не вдається нічого?»... І злата-то це ніякого не було, а бісівський пил вже вкрив людину з ніг до голови.

Тому Церква мудро пропонує нам попросити у всіх пробачення. «Простіть мене», – говорить Церква, вкладає нам в уста ці слова, щоб ми напружили свою душу і в надії на Божу поміч забули нісенітницю, яка всім цим мулом, мутним осадом на дні тягнеться за нами, на дні чаші нашого серця. Без цього Піст буде сумнівним. Так, ти не їстимеш сосисок – о, великий подвижник! Так, ти не будеш танцювати канкан. Молодець, який святий!

Але ти пробач насамперед. Ти спочатку прости, а потім уже починай трудитися й подвизатися.

Дорогі браття й сестри, злопам'ятство – це смерть душі. Образа – це улюблене дитя гордості. Ну, і далі за списком. Тому пробачайте, якщо маєте щось на когось, то й Отець ваш Небесний оставить вам гріхи ваші. Це одна з фундаментальних умов дотримання Посту.

Протоієрей Андрій Ткачов, tsargrad.tv

Ваше здоров'я

Новий продукт для здорового харчування – голозерний ячмінь ваксі

В середині 80-х років минулого століття японці – світові лідери в дослідженнях щодо здорового способу життя – ввели в дієтологію термін «функціональне харчування». За цим визначенням, свіжа, виготовлена за певною технологією їжа, повинна поставляти організм не лише калорії, а й мати лікувально-профілактичний вплив на організм людини, запобігати виникненню певних патологічних процесів чи хвороб.

Отже, наша повсякденна їжа має бути, передусім, натуральною, забезпеченою рослинною клітковиною, збалансованою за вмістом повноцінних рослинних і тваринних білків, жирів, вітамінів та мікроелементів, містити комплекс натуральних антиоксидантів, бути вільною від токсичних, алергенних і канцерогенних агентів.

У зв'язку з цим, все більшу популярність у світі набирає використання у харчуванні людини крупи з нового виду ячменю – голозерного ячменю ваксі. Дослідження показали її виняткову харчову цінність, передусім завдяки наявності комплексу біологічно активних речовин, що мають протекторну дію. Вона рекомендується для широкого споживання з метою профілактики основних хвороб цивілізації: серцево-судинних, цукрового діабету, атеросклерозу та низки інших недугів, котрі постійно переслідують людей.

Голозерний ячмінь ваксі був створений у Канаді. Він містить на 32–41% більше важливих для здоров'я людини корисних речовин, ніж звичайний. Працюють із цієї культурою й українські селекціонери. Десять років тому вчені Носівської дослідної станції, що у Чернігівській області, розпочали селекційну роботу з виведення ячменю ваксі й створили перший вітчизняний сорт – Козацький.

Звісно, не могли обминути своєю увагою цю культуру й в ПП «Агроєкологія». Минулого року тут був вперше зібраний врожай цієї культури сорту Козацький. А нещодавно з цього зерна зробили унікальну крупу.

Які ж переваги має голозерний ячмінь ваксі? Їх чимало.

Ваксі вміщує на 20–30% білка більше, ніж звичайний. Зерно цієї культури містить дефіцитну незамінну амінокислоту – лізин, яка має антивірусний вплив і є надійним засобом для профілактики багатьох людських недуг. У зерні ячменю ваксі підвищений вміст цінних для здоров'я людини глюканів – ефективних імуномодуляторів.

Продукти із зерна голозерного ячменю зменшують вміст «шкідливого» холестерину низької щільності в плазмі крові людини.

Завдяки низькому глікемічному індексу продукти із зерна цього ячменю не створюють проблем при харчуванні ними людей, що хворіють на цукровий діабет.

Виняткова харчова і профілактична цінність зерна ячменю пояснюється також присутністю в ньому унікального комплексу речовин з широким спектром антиоксидантної дії, набору вітамінів групи В, нікотинової кислоти, цінних мінералів. Ячмінь є чемпіоном серед злаків за вмістом та ідеальним співвідношенням жиророзчинних речовин, частина з яких є попередниками важливого для здоров'я людини вітаміну Е. Завдяки значному комплексу антиоксидантів, продукти із зерна ячменю ваксі нейтралізують руйнівні для здоров'я людини вільні радикали (нестабільні хімічні сполуки, які порушують функціонування всіх органів і систем, спричиняють передчасне старіння людини). Комплекс вітамінів групи В підтримує загальний біологічний баланс організму, сприяє мобілізації захисних функцій, покращує роботу печінки, мозку, серця та інших важливих органів людини.

Пігментація зерна – це морфологічна ознака присутності в ньому певного виду флавоноїдів, які мають фітотерапевтичну дію – нормалізують тиск, тонізують серцеві м'язи тощо. Коричневий колір зерна ячменю ваксі вказує на присутність у ньому антоціанів, могутніх антиоксидантних речовин.

Все актуальнішими стають продукти із сумішок борошна пшениці й борошна ячменю ваксі в різних співвідношеннях, а також не зовсім звична каша з крупи ячменю ваксі та борошна льону.

Але, щоб сповна розкрити всі корисні властивості будь-якого продукту, його треба правильно приготувати. У цьому відношенні не пощастило перловці – крупі із звичайного ячменю. Вона, до речі, також дуже корисна і заслуговує на своє місце в харчовому раціоні. Попри це, за свій специфічний смак і зовнішній вигляд отримала не зовсім привабливі назви – «кирза», «шрапнель» або «дріб 16». І причина цього – недотримання технології її приготування.

Але як зварили по-справжньому смачну перловку або кашу із голозерного ячменю? Що для цього треба зробити?

Перед тим, як готувати перлову кашу,

слід заздалегідь залити крупу холодною водою. При цьому замочувати треба так: одну склянку (200 мл) перлової крупи залити одним літром води і залишити не менш ніж на 10–12 годин. Нехай стоїть з вечора всю ніч!

Вранці воду злити, а вимочену крупу засипати в підігріте до 40 градусів молоко (в нашому конкретному випадку це – два літри молока). Таким чином, пропорції для правильного приготування перлової каші та ясні, і їх неважко запам'ятати: 1 склянка крупи, 1 літр води для замочування, 2 літри молока для варіння.

Як варити? Молоко з крупою довести до кипіння і прокип'ятити 5 хвилин у відкритій каструлі. Після цього накрити каструлю кришкою, зняти з вогню і переставити у велику каструлю з киплячою водою, тобто на так звану водяну баню. Це робиться для того, щоб каша, яка вариться в молоці, не підгоріла, не сідала на дно, а молоко не збігло, і щоб за такою кашею не треба було постійно стежити. Достатньо час від часу підливати окріп, який википає, у велику каструлю з водою. Варіння перлової каші на водяній бані має тривати 6 годин.

Передбачаємо вигук: «Неймовірно!», «Жахливо довго!», «Хто ж це буде робити?» і тому подібні. Не треба панікувати, реальні втрати часу на варіння перлової каші зводяться практично до кількох хвилин: залити водою (дві секунди), злити воду (одна секунда), всипати в молоко і закип'ятити (шість – сім хвилин), переставити на водяну баню (п'ять секунд), ну і, звичайно, перед їжею доведеться розмішати (дві хвилини вистачить). Весь інший час перлова каша «робиться» сама: вимочується і вариться без нагляду. Звичайно, вдома повинен весь час хтось бути: все ж вогонь горить...

А тепер кілька слів про заправку. Для перловки, як для будь-якої поважної каші, заправка зрозуміло, своя, індивідуальна. Коли каша готова (а готовність встановлюється як за часом, так і за появою у каші благородного світло-коричневого кольору з палевим відтінком), її знімають з вогню, дають постояти під кришкою хвилин десять, перекладають з каструлі (емальованої) у фаянсовий або фарфоровий посуд, підливають трохи вершків, кладуть вершкове (і тільки таке) масло і старанно розмішують до рівномірної консистенції й кольору. Можна додати улюблені сухофрукти (ізюм, курагу, чорнослив) і горіхи (арахіс, мигдаль, грецький горіх).

І, головне, споживайте кашу в хорошому настрої, тоді й користь від неї буде значно більшою.

Віктор Писаренко,
доктор сільськогосподарських наук,
професор, завідувач кафедрою екології
Полтавської державної аграрної академії

25 лютого своє 50-річчя відзначив
механізатор

**Юрій Михайлович
СИВОЛОГА**

Щиро вітаємо ювіляра
із цим святом та бажаємо
міцного здоров'я на довгі роки,
успіхів в усіх починаннях,
задоволення від своєї праці,
мирного неба над головою,
родинного щастя, добробуту.

Керівництво,
колектив Стаківської філії
ПП «Агроєкологія»

Іменинники
березня

1 березня

Людмила Олександрівна КУЛИК,
телятниця

Василь Антонович РОСТОВСЬКИЙ,
різноробочий

2 березня

Юрій Михайлович НОВИЦЬКИЙ,
сівальник

3 березня

Іван Іванович КОРЖОВ, водій
Анатолій Андрійович БЕЛЬЖЕНКО,
оператор

5 березня

Дмитро Михайлович КРУТЬКО, токар

7 березня

Тетяна Володимирівна КУЛИК, доярка

9 березня

Олександр Вікторович КУРІННИЙ,
різноробочий

10 березня

Ніна Олексіївна ШИЯН, обліковець

12 березня

Валентина Іллівна РЕЗИНКА,
зав. гуртожитком

13 березня

Анатолій Григорович ВОЛИК, охоронець
Вадим Вікторович ДОНЕЦЬ, кухар

15 березня

Неля Володимирівна ДОБЕНДЕ, доярка

18 березня

Віктор Миколайович ДОНЕЦЬ, водій
Володимир Якович ГОРБОНІС, фуражир

19 березня

Марина Джавлонівна КРИВОШЕЙ,
охоронець

20 березня

Станіслав Михайлович ЖУГАН,
монтажник

Анатолій Миколайович АНТОНЕНКО,
водій

23 березня

Іван Іванович КАЛИН, оператор

Алла Валентинівна РУДЕНКО, доярка

24 березня

Людмила Василівна ДРАНИК, кухар
Надія Володимирівна КРИВОУС,
охоронець

27 березня

Ольга Валеріївна ГУРИН, бухгалтер
Яна Михайлівна ТАРАСЕНКО, тваринник

29 березня

Олексій Іванович БАБИЧ, водій
Галина Олександрівна КАРПЕНКО,
доярка

30 березня

Леонід Михайлович БАСАРАБ, тесляр

31 березня

Віктор Анатолійович БРАЙКО, токар
Володимир Володимирович КАРПЕНКО,
різноробочий

Щиро вітаємо іменинників
та бажаємо здоров'я, щастя,
миру, успіхів у труді,
благополуччя.

«АГРО-ЕКО» – науково-виробниче
видання ПП «Агроєкологія»

Зареєстровано управлінням
у справах преси та інформації
облдержадміністрації 25.08.2003 р.
Св. ПЛ 596

ЗАСНОВНИК:
Приватне підприємство
«Агроєкологія»
ВИДАВЕЦЬ:
Приватне підприємство
«Агроєкологія»

ШЕФ-РЕДАКТОР:
С.С. Антоненко
**ВІДПОВІДАЛЬНА
ЗА ВИПУСК:**
Г. А. Козельська

РЕДКОЛЕГІЯ:
А.С. Антоненко,
В.М. Самородов,
К.І. Ярченко,
Ю.Д. Лега.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
38013, Шишацький район,
с. Михайлики, вул. Леніна, 26
тел. (05352) 9-78-59, 9-76-36.
Газета виходить двічі на місяць.
Наклад: 1300 екз.

ВІДДРУКОВАНО
у ТОВ «Видавництво
«Миргород»
Зам. №
Розповсюджується
безкоштовно.